

Nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene IKS

Sak nr. 5/23

Innstilling til representantskapet

18. April 2023

LÅNEOPPTAK NKS110 IKS

Vedlegg A; Notat – spørsmål vedr. låneopptak

Vedlegg B; Sak 22/22 fra styret, Utredning låneopptak NKS110 IKS

Vedlegg C Sak 14/23 fra styret, Låneopptak NKS110 IKS

Sammendrag

Representantskapet i NKS110 IKS vedtok 24.oktober 2022, (jfr. sak 21/22), at lånefinansiering i selskapet skal utredes. Selskapet skal utrede konsekvenser av å gjøre låneopptak, og eventuelt økning av lånerammen. Utredningen skal behandles i selskapets organer så tidlig som mulig i 2023. Selskapet har gjennomført en utredning av saken, der vi har involvert regnskapsavdelingen Hamar kommune, Revisjon Øst, sammen med en juridisk vurdering som er utarbeidet av Føyen.

Det er gjennomført dialogmøte med representantskapet 8.mars, der fremtidige investeringer i selskapet ble gjennomgått. NKS110 IKS står foran store investeringer i årene som kommer, og det vil være viktig at selskapet har nødvendige ramme faktorer for å kunne gjennomføre disse. Eierne ga tydelige tilbakemeldinger i dialogmøte, om at direkte finansiering av investeringen var utfordrende. Det var også tydelig tilbakemelding om krav til forutsigbarhet for eierne. En overvekt av eierne mener lånefinansiering vil være riktig.

Ved beslutning om lånefinansiering må selskapsavtalen kapittel 6.5 Låneopptak, endres. En slik endring av selskapsavtalen krever vedtak i eierorganene.

Forslag til vedtak

1. Representantskapet vedtar at låneramme økes fra 20.000.000, - (Tjue millioner) til 200.000.000, - (To hundre millioner)

Sakens formål

Formålet med saken er å gi representantskapet innsikt i konsekvensene av å oppta lån for å finansiere fremtidige investeringer i NKS110 IKS. Saken er oppfølging av vedtak i representantskapet jfr. sak 21/22

Representantskapet ber om at selskapet utreder konsekvenser av å gjøre låneopptak og å øke lånerammen for selskapet og at denne utredningen behandles i et ekstraordinært representantskapsmøte så tidlig som mulig i 2023

Bakgrunn

Låneopptak og finansieringsmodell for selskapet har vært behandlet flere ganger tidligere. Selskapet har både i 2021 og 2022 hatt store investeringer i programvare (OHV) og teknisk infrastruktur (TIF110). For å slutføre prosjektene vil det også i 2023 bli betydelige investeringer. Hvis man i tillegg ser framover i tid 2024-2030, vil det også komme flere store investeringer i nye fellesløsninger. Eksempler på slike løsninger kan være nytt system for mottak av automatiske brannalarmer AHV/CRM, og ny kommunikasjonsløsning for 110 sentralene (erstatning for ICCS)

I representantskapsmøtet 24.oktober 2022, kom saken opp på nytt under behandlingen av sak 21/22 «Fastsettelse av investeringsbudsjett 2023»

Under behandlingen av saken ønsket representantene fra Øst 110 og Sør Øst 110 at lånefinansiering måtte vurderes på nytt. Representantene pekte på forutsigbarhet i forhold til kostnader, sammen med dårlig kommuneøkonomi, og at lånefinansiering av investeringene i selskapet vil være bedre for eierne, og da spesielt for eiernes underliggende kommuner og IKS`er.

Det er gjennomført en utredning om lånefinansiering, der de ulike forholdene rundt lånefinansiering er vurdert. I vurderingene er det lagt inn noen forutsetninger innenfor flere forhold, slik som størrelse på investeringene, forventet rente, og nedbetalingsplan/avskrivning. Det er også medregnet nødvendige reinvesteringer i forbindelse med forvaltning av plattformen. I utredningen er det også gjort en juridisk vurdering i forhold til gjeldene lovverk for selskapet.

Relevante henvisninger

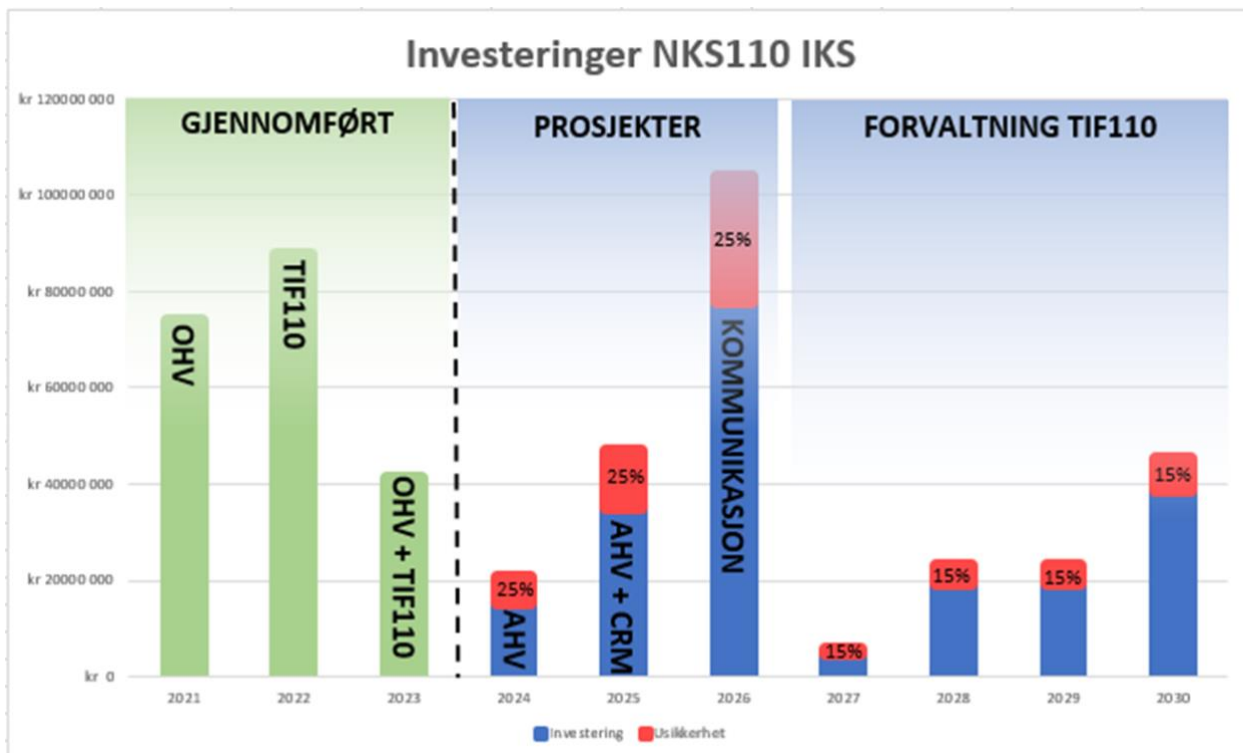
Det vises til Selskapsavtalen kapittel 6, punkt 5, samt sak 16/21 og sak 31/21 fra Representantskapet og Sak 22/22, 5/23 og 14/23 fra Styret

Vurdering

Denne saken, og problemstillingen vedrørende lån har vært diskutert og behandlet i flere omganger. I oppstarten av selskapet var det nok viktig for eierne å ikke benytte lån som finansiering, men dette har nok endret seg mer til at de fleste eierne ser positivt på lånefinansiering.

Investeringer

Selskapet ble opprettet i 2021 og har i 2021 og 2022 gjennomført investeringer i OHV og Teknisk infrastruktur (TIF110). Investeringer i 2023 er slutføring av OHV og TIF110 prosjektene. Fremover kan det komme investeringer i nytt AHV/CRM system hvis dette vedtas, og det vil komme investeringer i ny kommunikasjonsløsning. I tillegg vil det også fra 2027-2030 komme kostnader til reinvesteringer i TIF110.

Usikkerhet

Både gjennomførte investeringer og investeringer som kommer er programvareleveranser og teknisk utstyr som klient, servere og nettverksutstyr. For

fremtidige programvareinvesteringer og investeringer i IKT utstyr, er det gjort estimater på totalkostnaden, men det er i tillegg lagt inn en usikkerhetsfaktor på 25% for programvareinvesteringer, og tilsvarende er det lagt inn usikkerhetsfaktor på 15% på IKT utstyr.

Låneopptak

Interkommunale selskapers adgang til å ta opp lån er regulert i IKS-loven § 22.

Etter hovedregelen i § 22 første ledd kan selskapet bare ta opp lån dersom dette er fastsatt i selskapsavtalen. Dette betyr at selskapet ikke kan ta opp lån med mindre selskapsavtalen gir adgang til det. Det innebærer også at selskapets representantskap (som bl.a. fastsetter selskapets budsjett) ikke kan vedta et budsjett som baserer seg på låneopptak dersom ikke selskapsavtalen tillater det.

Det stilles også krav om at selskapsavtalen fastsetter et tak for selskapets samlede låneopptak. Det er altså ikke nok at selskapsavtalen gir *adgang* til å gjøre låneopptak – dersom selskapet skal kunne ta opp lån må det også settes en øvre grense for hvor mye lån selskapet til enhver tid kan ha. Denne grensen må inntas i selskapsavtalen.

IKS loven § 22

IKS-loven § 22 bestemmer for *hvilke formål* selskapet kan ta opp lån. I regelens annet ledd er det gitt en uttømmende liste over hvilke formål som tillater låneopptak.

Etter annet ledd første punktum kan selskapet ta opp lån «for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk, og for å konvertere eldre lånegjeld».

Når det gjelder vilkåret om at driftsmiddelet må være til «eget bruk» og hvorvidt dette også innebærer at driftsmiddelet må være *i eget eierskap*, har Kommunal- og distrikts departementet uttalt at det ikke er anledning for et IKS å ta opp lån til tilskudd til andres investeringer, med andre ord må det være til egen bruk.

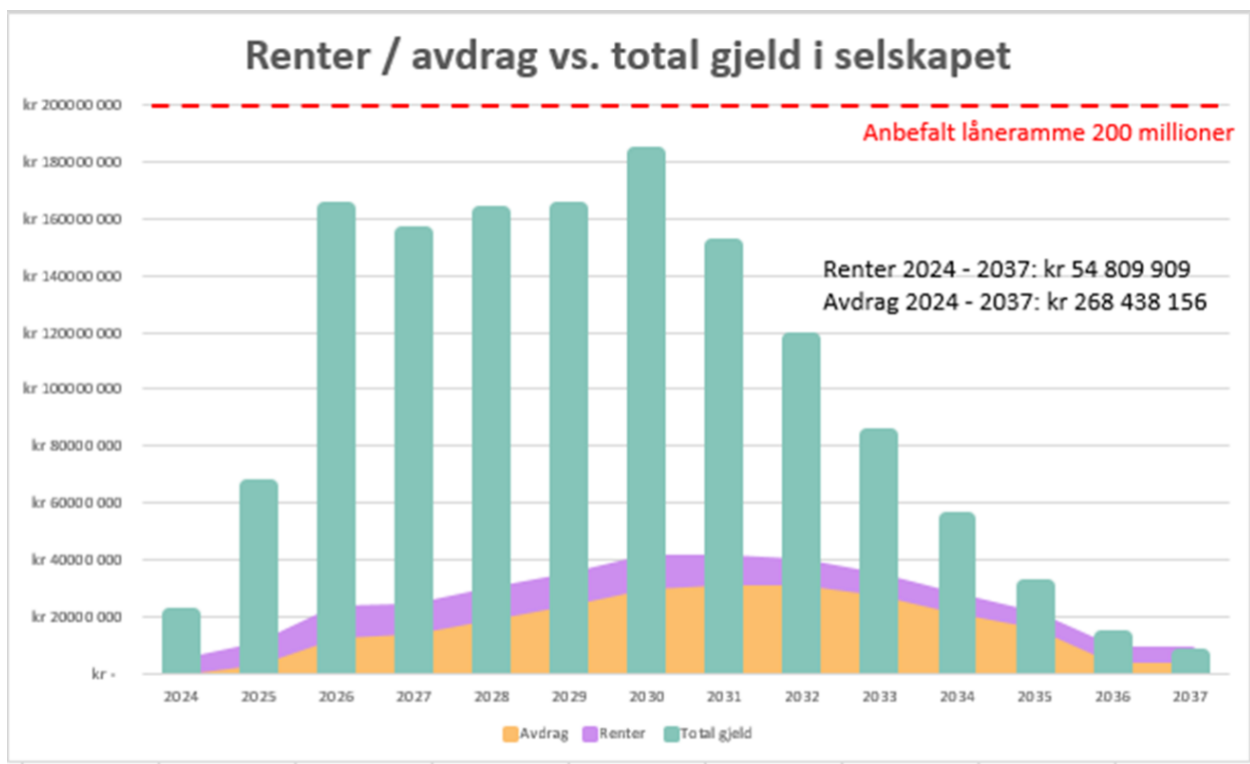
Ytterligere begrensninger eller føringer for lån kan beskrives i Selskapsavtalen. Dette kan for eksempel være at lån bare kan tas opp for bestemte formål. IKS loven § 22 har klare rammer som regulerer dette på en god måte, og dette anses som tilstrekkelig.

Låneramme

Hvis selskapet skal ha adgang til å oppta lån, må dette være beskrevet i selskapsavtalen. I selskapsavtalen skal det også angis en låneramme. I gjeldende selskapsavtale er lånerammen 20.000.000. –

Skal selskapet oppta lån som er større en lånerammen, må denne endres i selskapsavtalen. Endring av låneramme i selskapsavtalen krever vedtak i eierorganene.

Hvis man legger til grunn selskapets anslag på investeringer vil behovet for låneramme være slik som beskrevet i figur under.

Beslutning om låneopptak

Det er representantskapet som beslutter og vedtar bruk av lån, og da innenfor lånerammen som er fastsatt i selskapsavtalen og at lånet ivaretar formålskravene i § 22 annet ledd.

Ansvar – sikkerhet for lån

Konsekvensen av låneopptak er, i tråd med hovedregelen om deltakeransvaret i IKS-loven § 3, at den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Den enkelte deltakers ansvar for selskapsforpliktelser svarer til deltakerens eierandel i selskapet. Deltakerne blir derfor ansvarlig for

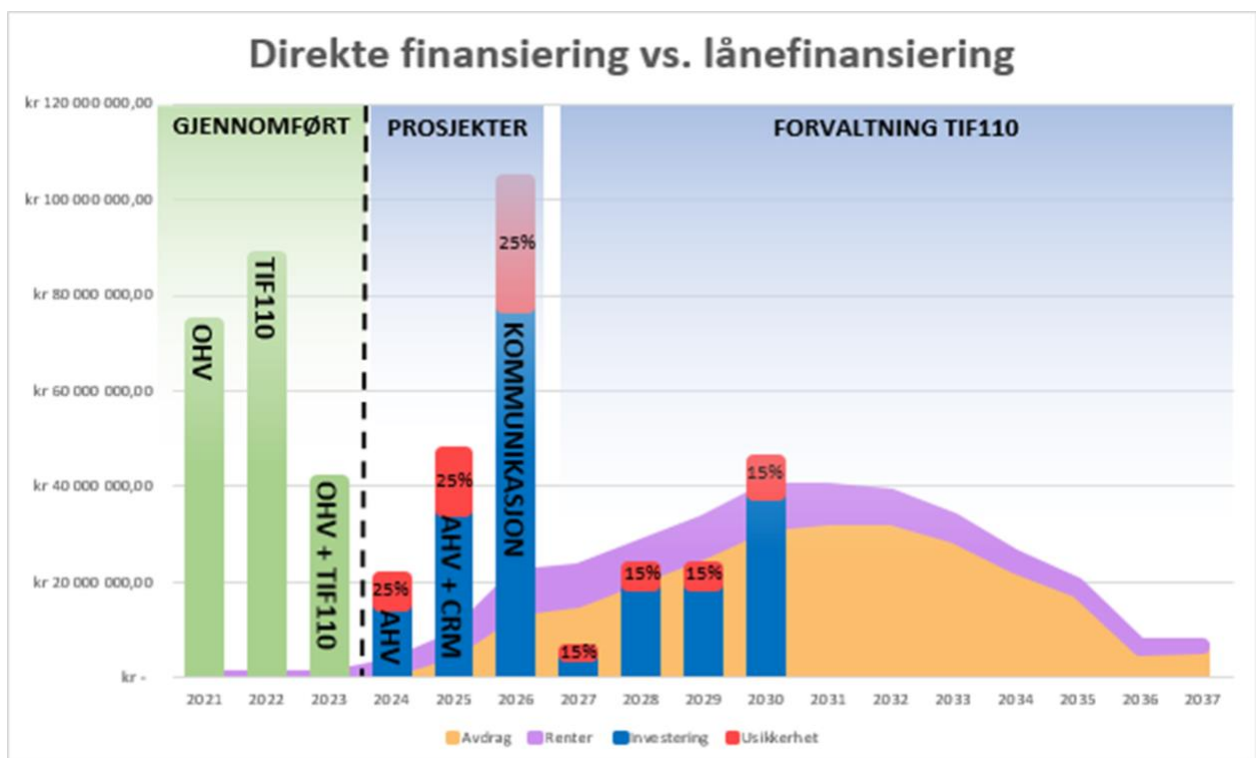
selskapets gjeld etter gjeldende eierandel. Det er likevel adgang til å avtale en annen ansvarsfordeling i selskapsavtalen.

Robek-kommuner

For låneopptak i et IKS, gjelder enkelte særregler for deltakende ROBEK-kommuner og -fylkeskommuner: Dersom en av selskapsdeltakerne i et IKS er oppført på ROBEK-listen, følger det av IKS-loven § 22 tredje ledd at IKS-selskapets vedtak om «opptak av lån eller vedtak om langsiktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre selskapet utgifter utover de fire neste budsjettår», skal godkjennes av departementet. IKS-selskaper med deltakere oppført på ROBEK-listen må derfor ha Kommunal- og distriktsdepartementets godkjenning før det kan fattes vedtak om låneopptak. Denne oppgaven er delegert til statsforvalteren (tidligere fylkesmannen) gjennom en delegasjonsforskrift. For NKS 110 IKS vil et låneopptak måtte godkjennes hos tre forskjellige Statsforvaltere, eller alternativt hos departementet.

Direkte finansiering/lånefinansiering

Målsetningen med lånefinansiering er å fordele investeringskostnadene over flere år, i stedet for å ta store enkeltstående investeringer når de kommer. Ved lånefinansiering vil selskapet forplikte seg i mange år fremover, men dette harmonerer også ganske bra med forventet levetid på løsningene man skal anskaffe.

Finansieringskostnader

Ved lånefinansiering vil selskapet få finansieringskostnader. Dette blir «ekstra kostnaden» ved å finansiere investeringen gjennom lån, kontra å direkte finansiere investeringen etter hvert som de kommer. For de investeringene som er lagt til grunn i beregningen utgjør dette ca 54,8 millioner. Det er benyttet en flat rente på 4%

Finansieringskostnader lån 2024-2037			
		Total investering 2024-2030	Finansieringskostnader lån
Sør-Varanger kommune	5 %	kr 13 421 908	kr 2 740 495
Tromsø kommune	6 %	kr 16 106 289	kr 3 288 595
Salten Brann IKS	6 %	kr 16 106 289	kr 3 288 595
MN 110 sentral IKS	8 %	kr 21 475 052	kr 4 384 793
Ålesund kommune	7 %	kr 18 790 671	kr 3 836 694
Bergen kommune	10 %	kr 26 843 816	kr 5 480 991
ROGBR IKS	9 %	kr 24 159 434	kr 4 932 892
Arendal kommune	7 %	kr 18 790 671	kr 3 836 694
Sør-Øst 110 IKS	10 %	kr 26 843 816	kr 5 480 991
Oslo kommune	13 %	kr 34 896 960	kr 7 125 288
Øst 110 IKS	11 %	kr 29 528 197	kr 6 029 090
Hamar kommune	8 %	kr 21 475 052	kr 4 384 793
	100 %	kr 268 438 156	kr 54 809 909

Revidert plan for utredning og behandling av saken

Administrasjonen i NKS110 IKS har utredet saken i samarbeid med styret, Føyen AS og Revisjon Øst. I tillegg har også Hamar kommune ved økonomi og regnskapsavdelingen uttalt seg i forhold til merarbeid/ressursbruk hvis man realiserer låneopptak.

Revidert plan har følgende aktiviteter.

Desember - februar	Kartlegging av forhold i forbindelse med lov/forskrift, og beskrivelse av ulike utfordringer og problemstillinger. Kartlegging av ressurs behov. Føyen vil levere Notat innen utgangen av uke 6
8.mars 13-15	Dialogmøte med representantskapet, der foreløpige resultater kan legges fram. Diskusjon og spørsmål fra eierne.
27.mars 2022	Sluttbehandling av saken i styret
18.april 2023	Endelig vedtak i representantskapet
Medio 2023	Behandling i eierorganene